

De dilemma's van een ambitieuze vader

Peter Janssen

De komst van kinderen heeft een bijzondere impact op je leven. Je kunt er enorm van genieten als het gezinsleven goed verloopt, maar het vraagt natuurlijk ook keuzes. In dit artikel schets ik tien dilemma's die ik ben tegengekomen bij het invullen van mijn vaderschap. En wat het voor mij betekent om een ambitieuze vader te zijn.

Je loopbaan: the sky is the limit? Waar liggen je ambities. Dat is natuurlijk de vraag. Ik heb gemerkt dat ik als man een behoorlijke omslag moest maken, toen ik met mijn vrouw over een gezin ging nadenken.

Je bent jaren bezig om via studie en eerste werkervaringen een loopbaan op te bouwen. Met allerlei stimulansen om dit zo snel mogelijk verder uit te bouwen. Leuke klussen, nieuwe contacten, extra opleidingen, salarisstappen, promotiekansen, het komt allemaal naar je toe als je de kansen die je ziet en creëert ook echt pakt. Om nog maar niet te spreken over het leuke huis, de auto, uitjes en vakanties die dan snel binnen bereik komen. Werken is leuk en biedt tastbare beloningen. Geen wonder dat jij en je collega's hier volop energie in stoppen!

Met de leuke dingen die je hierdoor kunt doen, zou je met gemak alle uren van de week kunnen vullen. Sport, festiviteiten, muziek, film, internetten, cultuur, feesten, uitgaan. Je kunt er helemaal in opgaan: 'live life to the max!' Als twintiger komen de wens tot ontdekken en de (nieuwe) mogelijkheden daartoe maximaal samen en wordt het energieniveau tot op grote hoogte opgevoerd.

Nieuwe ambities

Maar met de jaren komen ook heel andere, sluimerende ambities steeds nadrukkelijker naar voren. Je wilt weten wat je plaats in het geheel is. Je bent benieuwd wat je bestaan eigenlijk betekent of wat je zou willen dat het betekent. Hoe je de kwaliteit van je leven en dat van de mensen om je heen verder kunt vergroten. En welke beperkingen je moet overwinnen om daartoe de benodigde doorbraken in de door jou en anderen ontwikkelde patronen te bereiken. De vraag wordt dan welke meerwaarde het verder uitbouwen van je loopbaan en het opvoeren van het energieniveau in dat licht eigenlijk biedt. Als je niet uitkijkt ga je je eenzijdig ontwikkelen en wordt het meer van hetzelfde. Je vindt dan niet de vervulling waar je in de loop der jaren steeds meer naar op zoek bent. Het werd mij in ieder geval steeds duidelijker dat er een groter aandeel andere ervaringen en groeimogelijkheden in mijn leven ontwikkeld en vervlochten zou moeten gaan worden om het geheel echte betekenis te geven.

De kindervraag is zo'n moment waar loopbaan en andere groeimogelijkheden bij elkaar komen en je je hierop samen met je partner bezint. Het gaat hier heel duidelijk over bewust samen kiezen voor een gezin: de verantwoordelijkheid nemen, de randvoorwaarden daarvoor creëren en de consequenties daarvan aanvaarden. Gelukkig heeft mijn vrouw me hierbij enorm geholpen door deze keuze direct heel scherp aan te geven: samen de verantwoordelijkheid nemen of ... geen kinderen. Dan zit je meteen in een snelkookpan van gedachten en gevoelens over wat je nu echt belangrijk vindt in je leven en hoe je dat dan samen invult.

In ons geval wilden we allebei in deeltijd werken en zorgen. Dit om allebei een band met de kinderen op te bouwen, er beiden van te genieten, ieder ons aandeel te leveren en ons ook breder te kunnen blijven ontwikkelen. Dat betekent ook dat je allebei je zinnen tijdig kunt verzetten en de accu via andere activiteiten en ervaringen weer kunt opladen.

Dilemma 1

De verworven vrijheid en mogelijkheden vrijwillig opgeven voor een gezin?

Dilemma 2 Ervaring verder uitbouwen of verrijken?

De grootste belemmering ben je zelf

Wat wil je je kinderen nu eigenlijk bieden? Ik heb gemerkt dat het erom gaat dat je duidelijk voor ogen hebt wat voor vader je diep in je hart wilt zijn en dat je je niet moet laten afleiden door allerlei externe prikkels en druk. Want die zijn er vanzelfsprekend in vele vormen. We leven in een mediatijdperk waarin succes, populariteit, actualiteit en alles meemaken een ongekend groot gewicht krijgen toegekend. Als je niet uitkijkt ben je alleen maar bezig met wat je allemaal 'moet'. Een andere valkuil is dat je voor anderen gaat denken: je werkgever, je familie, je collega's, etc. Je kunt allerlei problemen bedenken: dat in deeltijd werken je goede positie of vooruitzichten ondermijnt, dat het opnemen van ouderschapsverlof lastig is voor je collega's en dus 'not done', dat je niet de kinderen zou kunnen halen en brengen van school omdat je manager vindt dat werknemers lange dagen op hun werk moeten zijn, dat kinderopvang zo duur is voor je werkgever, dat mensen vinden dat een moeder er altijd moet zijn voor haar kinderen, dat je vrienden vaders niet 'cool' vinden, dat je je ouders helemaal zelf moet verzorgen, etc, etc. Als je gaat denken voor anderen kun je natuurlijk nooit je eigen leven leiden. Alleen als je zelf duidelijk hebt wat je wilt en belangrijk vindt, kun je energie gaan inzetten om al het nodige te organiseren en voor elkaar te krijgen.

Dilemma 3 Naar anderen luisteren of naar jezelf?

Vrijheid creëren

Eigenlijk heb ik de afgelopen jaren gemerkt dat toen ik eenmaal koos voor een zorgend vaderschap - een vader die er ook echt is voor zijn kinderen - het mij weinig moeite kostte om alles hierop in te richten. Vier dagen werken, kinderopvang regelen met mijn werkgever, vrijheid creëren in het werk en de werktijden, ouderschapsverlof opnemen (met twee kinderen kon ik zes jaar lang in de zomer 4½ week onbetaald ouderschapsverlof opnemen en mijn vakantiedagen inzetten gedurende het jaar wanneer nodig). Hoewel ik ruim tien jaar geleden in de voorhoede opereerde en één van de eersten was die in een zakelijke omgeving aanspraak maakte op dergelijke faciliteiten, heb ik ervaren dat een duidelijke beslissing van jezelf de sleutelfactor vormt om de situatie zo te krijgen als je die wilt hebben. Dan blijkt ook dat je temidden van veel andere (aanstaande) ouders/verzorgers werkt, die met dezelfde opgaven en afwegingen te maken hebben, hier ook veelal aan mee willen werken en dat ze vaak juist respect hebben voor durf en duidelijke keuzes. En natuurlijk ook dat ze soms kritisch of jaloers op je zijn, omdat zij hierin zelf nog allerlei angsten en hindernissen hebben te overwinnen en nog een groeipad te gaan hebben. Daar kun je dan ook wel eens om glimlachen...

Dilemma 4 Laat je de regie over wat voor soort vader je wordt aan anderen, of neem je die zelf in handen?

Drukke jaren als dertiger

Ik ben nu 43 jaar. Tien jaar geleden werd mijn zoontje geboren en acht jaar geleden mijn dochtertje. Wat ben ik blij dat ik tijdig een omslag in gang heb gezet. Wat heb ik er van dichtbij van kunnen genieten. Wat hebben we met zijn allen ervaringen kunnen delen en kunnen groeien. En wat een verrijking om dat jonge leven zich te zien ontploegen in al zijn facetten. Je gaat op een nieuwe manier kijken naar de wereld,

naar je eigen jeugd, naar de kansen die komen, de talenten en mogelijkheden die je meekrijgt, de waarde van speelsheid en creativiteit, van meevallers en tegenslagen, van openheid en verwondering. Natuurlijk, het vraagt ook keuzes en offers om de boel in balans te houden, want het is een druk bestaan. De balans verschuift voortdurend met het opgroeien van de kinderen en je moet daar met zijn tweeën dus steeds flexibel in meebewegen. Eerst richt je je op de primaire aandacht en verzorging, maar al gauw gaan opvang, school, sport, cultuur, feestjes, spelletjes en uitjes steeds meer tijd en begeleiding vragen. En steeds weer speelt de vraag hoe je dit allemaal met je partner oppakt en verdeelt. En het vraagstuk wie dan op welke gebieden de regie neemt. Of krijgt, want een moeder wil wel vaak taken, maar niet altijd de regie uit handen geven. En als ze dat wel doet moet je als man ineens een heleboel bordjes tegelijkertijd in de lucht houden (en daar zijn we niet zo goed in, zeggen ze...)

Dilemma 5 Als vader regie nemen of van moeder de regie krijgen?

Tegenslagen horen erbij

Gelukkig blij je als ouder ook onverwacht veel aan te kunnen! Onze kinderen hebben beiden vijf jaar lang last gehad van ernstige eczeem, wat veel ongemak, onrust en medische verzorging met zich mee heeft gebracht. Maar met een onvoorwaardelijke keuze voor kinderen, ga je ook alle consequenties aan die deze keuze met zich meebrengt. En dan blijken de tegenslagen die er ook bij horen, minstens zoveel mooie dingen mee te brengen, zoals nabijheid en daarmee een geweldige band met je kinderen.

Dilemma 6 Zie je het vaderschap als een straf of een zegen?

Keuzes

Maar wat zijn concreet de keuzes die jij als man hebt gemaakt, zult u zich wellicht afvragen?

Wel, ik koos ervoor mijn werkgever met een sterk omzetgedreven cultuur van fulltime werken en avondactiviteiten te ruilen voor een werkgever met een moderne bedrijfscultuur waar nagedacht wordt hoe werk en zorg goed gecombineerd kunnen worden. En voor minder werken (4 dagen), voor dichterbij in de buurt werken, voor veel telewerken met een goede thuiswerkplek (minder reistijd), voor efficiënt organiseren en vergaderen (buiten spijtijden), voor actief focussen op een beperkt aantal werkzaamheden (minder werk, meer resultaat), voor het terugdringen van individuele tijdvertrekende hobby's en activiteiten (duursporten, tv-kijken, uitslapen, ...), voor onderhoudsarm inrichten van huis en tuin, voor meer uitbesteden van schoonmaak- en kluswerk. Kortom, je kiest ervoor om links- of rechtsom meer tijd vrij te maken voor partner en kinderen.

Dilemma 7 Zorgtaken: minder werken of minder eigen tijd?

Hindernissen

En tegen welke hindernissen heb ik dan als man moeten opboksen, wilt u misschien ook wel weten? Hoezo wordt het mannen dan niet makkelijk gemaakt?

We hebben andere voorbeelden van onze vaders, waardoor je geen voorbeeldrol hebt waarmee je je voordeel kunt doen. Je moet dus als man met je partner nieuwe rolmodellen opbouwen waar je je beiden goed in voelt. Maar je krijgt ook kritische, jaloerse of irritante reacties te incasseren. De manager die bijvoorbeeld op je vraag om onbetaald verlof in de zomer reageert met "Dat kost je een hoop geld" zonder op de overwegingen in te gaan. Of die vermoeiende collega die je begroet met

"Goeiemiddag" als je om half tien binnenkomt omdat je eerst de kinderen naar school hebt gebracht.

Of de reactieve reacties, zoals "Dat zou in mijn functie niet kunnen" en "Mijn vrouw is fulltime thuis voor het gezin, dat geeft veel rust".

Dilemma 8 Oude rolmodellen bijschaven of nieuwe rolmodellen ontwikkelen?

Spreek vaders aan

Ik verbaas me er wel eens over hoe weinig er in het scholingsaanbod en overheidsvoorlichting wordt ingegaan op de levensfasen van de mens, de keuzes die je in de verschillende fasen kunt maken en de consequenties die dat (ook voor volgende fasen) met zich meebrengt. Waarom wordt er zo weinig aandacht besteed aan levensscenario's en de impact daarvan op opleiding, beroep, partner, of werkgever.

En waarom worden mannen zo weinig actief voorbereid op en betrokken bij het aanstaande ouderschap? Ze hebben vaak geen idee wat er aan zit te komen. Je leest je een breuk, maar dat blijft theorie. De focus ligt vaak wel erg sterk op de zwangere vrouw. Bereid mannen vroeger voor op het aanstaande vaderschap. Laat dokter, verloskundige en kraamhulp actief aan de mannen vragen wat het hen doet, hoe zij zich kunnen voorbereiden en wat zij kunnen bijdragen.

Hetzelfde later bij de kennismaking op school en peuterdagverblijf. Betrek de mannen in en om kinderopvang en school, vraag ze voor de oudercommissie of medezeggenschapsraad, geef aan hoe leuk kinderen het vinden om door vader en moeder gebracht en gehaald te worden, betrek vaders bij de activiteiten op school (luizenvaders, bibliotheekvader, voorleesvader, zwembadvader, chauffeur-naar-de-kinderboerderij-vader). Met andere woorden, enthousiasmeer hen wat ze allemaal kunnen doen en laat ze stapje voor stapje ervaren wat het hen en hun kinderen kan opleveren.

Dilemma 9 Mannen beter voorbereiden of moeten ze het zelf ontdekken?

Hoe zit het met je mannelijkheid?

Als je dan om je heen kijkt waarin je bent beland, vraag je je toch wel eens af wat man zijn in deze tijd eigenlijk inhoudt. Past al dat zorgen eigenlijk bij echte mannen? En -voordat je die vraag kunt beantwoorden- wat is dat dan eigenlijk, een echte man?

Het is natuurlijk maar net hoe je mannelijkheid ziet. Of je rijkdom nog steeds wilt associëren met maatschappelijk succes en status. Of je de man nog in dat anachronisme wilt blijven persen van de dominante jager die ook nu nog -in een moderne wereld- de lakens uitdeelt en het voedsel binnen brengt. Als je rijkdom heel anders interpreteert en je ambities meer op de kwaliteit van je leven legt en op je (spirituele) ontwikkeling als mens, dan zie je ook dat de traditionele man het gevaar loopt om onbewust mogelijkheden te laten liggen. Dat kunnen ook de mogelijkheden zijn die zorgen met zich mee kan brengen en waar je zelf voor kunt kiezen.

Echte mannen? Dat zijn de mannen die bewust stil staan bij hun ambities, die nadenken hoe ze dat kunnen gaan invullen en hier samen met hun partner keuzes in maken! Maar dan wel keuzes die een verrijking zijn voor hun eigen leven en dat van hun partner en eventuele (toekomstige) kinderen! In plaats van maar door te jagen, plukken échte mannen volop de vruchten van de moderne tijd! ■

Dilemma 10 Man of échte man?